

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 239. szám.

Szerda, október 20.

A megélhetés harca.

— október 20.

Egyre nehezebb megélni, ez hangzik folyton, de azért mégis csak élünk. Más kérdés, hogy hogyan és miből. Az egyik a régi gunymondás mellett van, hogy: keveset eszünk, de szépen járunk, a másik pedig a kevés mellett a szépenjárásról is letecs, ha csak bele nem akar fulladni az adósságokba.

Minden drága, ez nagy baj. Ha csak ez, vagy amaz volna drága, azt nem lehetne bajnak mondani. Ne vedd meg, ha drága. Csak azt vedd meg, amire föltétlenül szükség van. De mikor az is drága, amire föltétlenül szükség van. A lakás is drága, a ruházat is drága, a kenyér is drága, a hus is drága.

A ruházatról még azt csak el lehetne mondani, hogy öltözködj kevesebb igény-nyel, van olcsóbb posztó is és háromhatos nyakkendő is nyakkendő, nemcsak a három koronás.

A lakásnál már kissé bajosabb azt mondani, mert itt még az ugynevezett olcsó is drága.

De azt nagyon kedves és zsebeinkre nézve különösen alkalmas dolog volna megérni, hogy amíg élünk s ha élünk, ennünk is kell: hogy addig ne volnának olyan méregdrágák az élelmiszerek, mint amilyenek.

A buza ára s vele a kenyér ára még most is emelkedőben van. A péksütemény ára nem emelkedhet a szokásos sablonokon túl, ellenben a sütemény kisebbedik. Bécsben nagyrészt Magyarországon tenyész tett jószágból való húst fogyasztanak, de azért a közepes hus ott átlag olcsóbb, mint bárhol nálunk.

Ha az ananász, amit messziről hoznak ide, drága, az nem baj. Hogy februárban drága a barack, az nem baj: ne edd februárban, várd meg, míg itthon is meg-érik. Akkor talán majd olcsóbb lesz. Talán. Mert az sem bizonyos. Mert a narancsot messzi délről hozzák s mégis olcsóbb, mint az itthontermett téli alma.

Igy alakulnak át luxuscikkeké azok a holmik, amíg régebben közéletmezési anyagok voltak. A hallal is így történt. A hal, kü önösen az apróbbfajta, vízmenti városokban egykor a legközönségesebb élelmzési cikk, a legolcsóbb húsétel volt. Mig ma halat fogyasztani valóságos fény-üzeti kiadás. Van is fölöle panasz, hogy mennyire drága. Panasz van sok, de azért a drága halnak is van vevője mindig elegendő. Miért ne legyen akkor drága, ha drágán is elkel?

A piacon nem egyszer hihetetlen árakat kérnek a baromfiakért. A vásárló gazdasszonyok szörnyűkődve mennek el mellettük. De azért az áru nem marad a kofák nyakán. A vásárlók szörnyűkődnek, de végül megveszik. Pedig nem kellene megvenni. Néhány hétig szépen el lehet- nének baromfi vagy más drága áru nélkül. Sok-sok ezren egész életen el vannak nélküle.

Mihelyt az árusok aztán látnák, hogy árujuk a nyakukon marad s a fogyasztók nem engedik magukat kizsákmányolni, rögtön leszállítanak az árakat. Sok helyen megpróbálták már ezt s mindenütt sikerrel járt.

A közönség tehát, ha az állam vagy hatóságok nem segítenek a megélhetés bajain, maga is segíthet magán. Csak akarni kell. És nem is kell hozzá olyan nagy fáradság, áldozat vagy lemondás.

Egy kis akarat csupán. Tessék a lehető- ségig bojkottálni a drága cikkeket s bizo- nyosok vagyunk benne, hogy a termelők vagy a fogyasztók hamar észretérnek s nem csinálnának uszorát a megélhetésből.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeltől 6 órá- tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védőfürdő részére minden nap délelőtt 9/45-től 12 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szombaton dél- után deákok számára a medencefürdő nyitva van. (903)

A Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesü- let ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapo- kon d. u. 2 órától este 10-ig.

Október 31. Ipar- és kereskedelmi bank r. t. alakuló gyűlése. November 8. A közig. biz. ülése.

A Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesü- et munkásgimnáziumának október havi előadásai a követ- kező napokon lesznek:

Október 21: 8—9-ig gazd. vegytan, 9—10-ig gazd. földrajz.

Október 26: 8—9-ig fizika, 9—10-ig műv. történet.

Október 28: 8—9-ig egészségt., 9—10-ig gazd. vegytan.

A vénasszonyok nyara.

Aranyos verőfényben ragyog már hetek óta a komor hideg ősz.

Langymeleg napfény vesz körül bennünket s a megsárgult falevelek, fonyadásnak indult virágok új erőre kaptak s mosolyogva kacéran viritanak.

Megsimogat bennünket újra a nyár tüze, — az igaz, hogy ez csak a vénasszonyok nyara.

Az idén a vénasszonyok nyara azonban föltűnő hosszú és tartós s szinte igaznak kell tartani azoknak a laikusoknak az állítását, a kik azt vallják, hogy az évszakok eltolódtak.

Bár meteorológusok, astronomusok és egyéb szakférjak e megállapítást nagyon is naivnak itélik, annyi bizonyos, hogy az újabb időben az évszakok körül nagy rendellenességek tapasztal- hatók s amíg az idén júniusban is nem egyszer

A „TORONTÁL” tárcája.

A költő, meg a felesége.

A költő, miként azt élő-szóban és versben olyan gyönyörűen kifejtette, nem azért áldozta fel egészségét az irodalomnak, mintha nagyon unszolta volna az alkotási láz. Nem, a költő bevallotta nyíltan, hogy ő a felesége nyári bluzaira, téli bundáira es mindenkor kalapjaira keres. Egnémely pénzek kelleneek azonkívül a házbérré és a konyhára is, mint az már általá- ban előfordul. A költőné pedig nemes egyszerű- séggel és bizonyos megadással viselte a bluzokat, kimenőket, bemenőket és nemkülönben viselte a kalapokat, ami már bizonyos áldozatszamba ment és az előbbieknél nagyobb megadással járt. Ha tekintetbe vesszük a kalapok terjedelmét, azonnal érthetővé is válik mindez.

Elég az hozzá, hogy a költő sokat keresett s úgy ontotta magából a verseket, mintha Ó Budának felekezeti szempontokból való statisztikai adatait akarná megjavítani.

Igy jutott a nagyközönség elé szines sorok- ban minden legapróbb, sőt benső, házi ügy, a szomszédok története, a gyermekkor ezer eseménye, az utcaseprők sorsa épp úgy,

mint a bárányfelhők uszása. Sőt tovább ment a költő és belátva, hogy a felhő sem maradhat örökké bárányi sorban, merész fordulattal előléptette és birkafellegekről érte- kezett, a melyek nézik, nézik, nézik és a türelem határán túl is csak nézik a manyei uj kaput.

Egyszer aztán kifogyott a témákból a költő és akárhogyan kutatott az emlékei, meg az ér- zései között, nem jutott az eszébe semmi.

A kávéház ablakában ült és bámulta a járó-kelőket, mikor hirtelen a ceruzája után kapott. S öt percre sem tellett, kész volt az új vers, kész volt egymásután kettő is, azonkívül bele- plántálódott még egy egész seregnek a hangulata.

A költő reggel még édes almát aludta, mi- kor a költőné berontott hozzá.

— Hát így vagyunk? — kérdezte nem minden indulat nélkül.

— Igy! — felelte a költő.

— Tudod-e, hogy ez gyalázat? Nem elég, hogy megcsalsz, még kikürtölöd a világnak is? Azzal mutatta neki az újságokat a versekkel.

Szerettek égve, lángolóan,
Szerettek titkon, bűnösen,
Hozzád menekülök hazulról
Éjfél felé különösen,
Te régen alszol, én lehajlok
S tetézem rózsás álmodat,

Olyankor tiéd lesz a lelkem,
Lelkemben minden gondolat.

— Mi ez? — kérdezte az asszony.

— A költő ásitott.

— Vers.

— Kihez irtad?

— Senkihez.

— Az hazugság, mert az ember mindig valakinek írja a verseket.

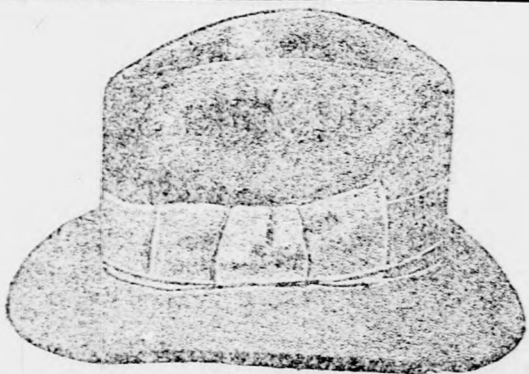
— Mondasz valamit lelkem, ezt a „Repülő Táltosok” című lapnak irtam.

Az asszony ingerültsége már magasan lobogott.

— Tedd bolonddá az öregapádat. Azt hiszed, nem tudok én már régen mindent? Nem tudom, miért nincs soha pénz a házunkban, miért térsz hajnal felé haza? Ezért. Éjféle vizi- teket csinálsz és lehajolsz hozzá. Hát csak hajolj, én még ma szedem a batyumat és haza megyek a mamához, de nem engedem magam megcsalni. Bizonyára valami színész nő lesz, állásnélküli, facér és vörös haju. Mert ezek után veszködök ti a legjobban.

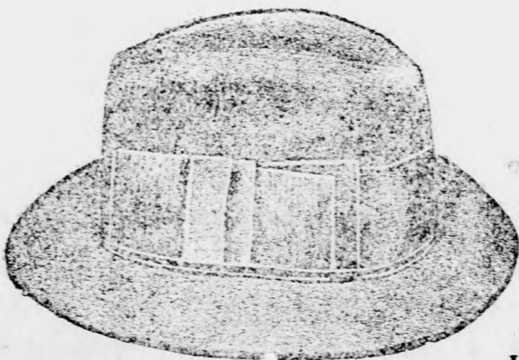
Tovább nem győzte, elfakadt sirva. A költő azonban magához ölelte.

— Édes kis csacsi vagy. Hát el tudod hinni, hogy megcsaljalak? Mit bántódsz azokon

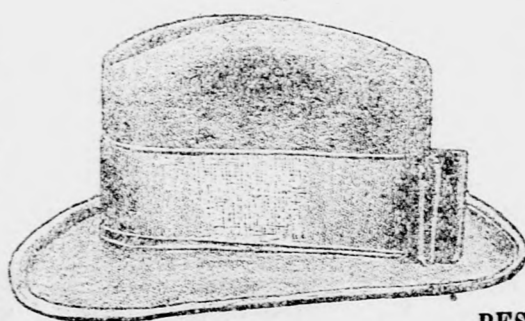
UTOLSÓ
DIVAT

LILA

MINDEN
SZINBEN

KÉK

RESEDA

LIPTAY DEZSŐ, NAGYBECSKERÉK

dideregtünk, most októberben a nap szinte nyári hévvel tűz le reánk.

Miután az évszakok ebben a szeszélyes megváltozásában már szinte rendszeriséget lehet fölfedezni, a közhit erősen hajlik a felé a gondolat felé, hogy az évszakok eltoltódtak.

Hiszen igaz, hogy az évszakok csillagászati elhatároltságát az időjárás eddig sem mutatta szentírásnak, de olyan nagy eltérés azonban, mint a minők legújabbban merülnek fel, még sohasem voltak tapasztalhatók.

Kétségtelen, hogy a föld eljutott a maga életének olyan korszakához, amely az évezredek megszokottságokon változtatni fog s a gyakori földrengések, katasztrofális légköri események is e változásnak szörványos eseményei.

Persze e változás tüneteinél fellépéséi olyan óriási időbeli távolságban fognak egymásra következni, hogy csak a késői korok tudományos megfigyelői tudhatják majd megállapítani azokból a változás szabályát.

Egyelőre azonban nincsen semmiféle szükség arra, hogy ilyen nagy perspektívába állítsuk ezt a jelenséget, hogy most olyan szép ősz van s hogy nyári fény hinti be aranyával a fakuló természetet.

Ez a jelenség, kétségtelen, nagyon kedves a poétikus léleknek és a szegény embereknek is, akikre mindig elég korán köszönt be a tél fagya és nyomorúsága.

— **Személyi hírek.** Gróf Karátsónyi Jenő vbtt. ma Nagybecskerekre időzött.

Jankó Ágoston alispán, ki néhány napig távol volt, tegnapi este visszaérkezett Nagybecskerekre s átvette hivatalának a vezetését.

— **Eljegyzés.** Ernst Sándor, a Napholtz-féle fűrészgár vezetője, fiatalágunk egyik rokonszenves tagja eljegyezte Steiner Áron nagytöráki tekintélyes kereskedő bájos és szeretetreméltó leányát, Ceciliát.

— **A munkásgimnáziumból.** A közművelődési egyesület munkásgimnáziumában tegnap este Harzer József főgimn. tanár folytatta fizikai előadásait s ezúttal a munkáról és a munkasikerről, valamint az energia fogalmáról és méréséről tartott példák illusztrált vonzó és érdekes előadást. Utána Králik László főgimn. tanár kezdte meg művelődéstörténeti előadásait s nagy tudással és alaposággal szolt az emberiség ősalapjairól és elterjedéséről. Az előadason ismét nagy számu halgatóság jelent meg, mely nagy tetszéssel és érdeklődéssel hallgatta a szép és tanulságos előadásokat.

a rongy verseken! Élni csak kell, a publikumnak pedig tökéletesen mindegy, hogy igaz érzéseket ír-e meg, avagy csak képzelteteket.

Az asszony a szemé csücskéből yanakodva tekintett az urára.

— Most megint becsapsz.

— Esküszöm, hogy igazat mondok.

— Tehát nem él az a valaki? Nem szoktál hozzá lehajolni.

— Bizony isten kitalált érzésekről van szó.

Valamiképpen megnyugodott a költőné, főképpen akkor szállt el teljesen szívéből a gyau, mikor az ura megénekelte a vörös tündért, akivel vasárnap együtt bolyongott „a szigeten, a szigeten” és kifejtette, hogy a romok körül jártak, egyben lelki romokat „bontoltak le, bontottak le, érzések csakányával mérve rájuk ezer csapást, ezer csapást”.

— Nini, hiszen vasárnap együtt jártunk a Stefánia-uton! — lelkesedett az asszony.

— Látod, fiacskám, ily igaz a vers. Most már hiszel?

— Hiszek, — susogta az asszony és szemérmesen bujt az ura keblére, ámbar épen semmi oka sem volt a szemérmetességre.

A költő népszerűsége csak most emelkedett istenigazában. Az új hang szerfölt tetszett mindenfelé s falusi kislányok a pokol fenekére kívánták a vörös tündért, akiben nincs egy csöpp tisztességerzet sem, különben nem utálatná meg a költővel a családi tűzhelyet s nem rabolná el, új vizek felé cipelve, az álmait.

— Ez szép! — mondogatták. — Versnek gyönyörű, csak a nyugodt szerelem révén evezhetne szegény.

És százával ostromolták a levelek a szerkesztőséget, mikor azt mondta az újabb költemény:

A kórházban egy matracom van,
S egy vén apác néz réám,
Frigyet köttem a betegséggel,
A főkötös a gardedám.

— **Utóállítás.** Nagybecskerek városában ma tartották meg az október havi utóállítást, mely reggel 8 órakor kezdődött a Rezső-laktanyában. A mai utóállításon a polgári hatóságot Szilágyi Albert megyei aljegyző képviselte, a honvédség részéről Schramek Lőrinc százados és Hadzics Kamilló hadnagy, a közös hadsereg részéről pedig Pókay József alezredes és Geschek János főhadnagy voltak jelen. Polgári orvosként dr. Nónay Pál járásorvos szerepelt, míg katon orvosok voltak dr. Baracs N. és dr. Misera József ezredorvosok. A mai utóállításon 28 jelentkező közül 14 embert soroztak be.

— **Tanítógyűlés.** A „Délmagyarországi Tanítógyűlés” bányai fiókköre f. évi október hó 23-án tartja Széchenfalva községben őszi rendes gyűlését, a melyre a fiókkör elnöksége a kör tagjait s a tanügybarátokat meghívja. A gyűlés tárgysorozata: 1. Istentisztelet után 9 órakor választmányi ülés. Gyakorlati mintatanítás. Tartja: Steibel Ferenc széchenfalvi tanító. 2. A gyűlés megnyitása. A múlt gyűlés j. könyvének felolvasása és hitelesítése. A napirend megállapítása. Jegyzőkönyv hitelesítők, laptudósítók és számvizsgálók kijelölése. 3. Új tagok felvétele. 4. Az iskola és az élet, felolvasás. Tartja: Klein Ede úrményházi áll. igazgató-tanító. 5. „A nemzeti öntudat és fajszereket fejlesztése és ápolása”, felolvasás. Tartja: Dönnel Ádám offszenciczi közs. tanító. 6. Mintatanítás bírálata (zárt ülés). 7. Pénztáros, könyvtáros és számvizsgálók jelentése. 8. Indítványok.

— **Laikus husvizsgálók kiképzése.** Az 54.300/1908. sz. m. kir. földmivelésügyi miniszteri körrendelet értelmében oly községek, ahol sem emberorvosi, sem állatorvosi székely nincs, husvizsgálók kiképzésére és alkalmazására kötelesek. Husvizsgálói tanfolyam tartására a többek között a temesvári közvágóhíd vezetősége is kijelöltetett. A Temesvárott e hó 25-én kezdődő 4 hetes tanfolyamra Torontálvármegyéből Ernesztháza, Felsőmuzslya, Jankahid és Lajosfalva községek által kiküldött egyéneket hívták be. Ezzel a husvizsgáló országos rendezése nálunk is egy lépéssel haladt előre és a közegészség szempontjából kívánatos, hogy minden község, — ahol arra hivatott orvos nincsen — husvizsgáló mielőbbi kiképzése iránt intézkedjék.

— **Tanítók figyelmébe.** A pancsovai kir. tanfelügyelői kirendeltség fölhívja a helyettes tanítói alkalmazást vállaló okleveles elemi iskolai tanítókat és tanítónőket, jelentsék be ez iránti szándékukat a pancsovai kir. tanfelügyelői kirendeltségnek. Be kell mutatni az oklevelet, továbbá igazolni kell a magyar állampolgárságot (községi illetőségi bizonyítvánnyal) s azt, hogy a szerb vagy román nyelvet oktatóképesseggel beszélik.

— **Versenyző almák.** A napokban megírtuk, hogy Ecskán Molnár János jegyző kertjében ritka eset fordult elő, amennyiben egy almafa másodsor virágzott ki s gyümölcsöt is

termett. Csakhamar hasonló esetet jelentettek Magyarszentmihályról is, most pedig konstatálnunk kell, hogy Nagybecskerek város almái se hagyják magukat ezen a téren lefőzni, amennyiben a Bajza-utcában levő városi kertben szintén van egy olyan nevezetes almafa, mely augusztusban virágzott ki másodsor s most késő őszkor termett gyümölcsöt. Szóval az almák mindentűt versenyeznek az ákácfaakkal s a nóta is kénytelen lesz így átalakulni, hogy:

— Kétszer nyílik az almafa virága...

— **Gázmotorkezelők tanfolyama.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága által, október hó 18. napjától november hó 13-ig terjedőleg kitűzött gázmotorok kezelőinek tanfolyama közbejött akadályok folytán 10 nappal elhalasztatott. Ennélfogva a hirdetett tanfolyam f. é. október hó 28-án nyílik meg és november hó 24-ig tart.

Színház, irodalom.

Heti műsor.

Szerda, okt. 20: „A tökfilkó.” (Vigjáték. Ujdonság.)

Csütörtök, október 21: „A gyujtogató.” (Színm. Ujdonság.)

Utána: „A parasztszület.”

Péntek, október 22: „Válás után.” (Tihanyi Miklós vendégjátéka.)

Szombat, október 23: „A szobaleány.” (Tihanyi Miklós vendégjátéka.)

Vasárnap délután, október 24: „Az erdőszleány.” Este: „A kis szökevény.”

Hétfő, október 25: „Nebántsvirág.”

* Az erdőszleány. Jarno György szép

muzsikájú operettje tegnap este is nagy közönséget vonzott a színházba, úgy, hogy telt ház nézte végig az előadást, amely színes, eleven és összevágó volt. Kaposi Józsa ezúttal is gyönyörűen énekelt és kedvesen játszotta a címszerepet, de szép énekszámai voltak Ladiszlav Józsefnek is, aki Földessy szerepét adta. Nagy tetszést keltett Walperl szerepében Solymosi, aki egy csomó ügyes helyi kuplét is énekelt. Gózon Béla diszkrétén és finoman játszotta József császárt, míg Haraszti Vilma a cigányleány szerepét adta sok kedvességgel. Jó volt azonban T. Lányi Edith is, aki szerep énekel, továbbá H. Lévai Berta, Turai és Nagy Pál. Tihanyi nagyon fiatalos maszkkal játszotta az aggastyán erdőszet. A zene és az énekkar kifogástalan volt.

* A tökfilkó. Ma este mutatja be nálunk a színtársulat Fulda nagyszerű vigjátékát, „A tökfilkót”. A szerepek a legjobb kezekben vannak.

A lázam foka negyvenkettő,
A szívem már alig dobog,
S ha felém közel az apaca,
Rózsám, én csak rád gondolok,
Te bűnöm, téged láttak benne
És egyre csak rád gondolok.

A falusi levelek aggodalommal voltak telve és felvilágosítást kértek, hogy milyen a költő egészségi állapota, van-e reménye a gyógyulásra. Főleg lehet-e neki befőttest küldeni a kórházba? Hatalmas csomagok érkeztek a szerkesztőségbe s a költő-család pompásan élt. Főleg mikor arról emlékezett meg, hogy csak „kőmennyegős leveles az étke, azt eszi délben s este len”, — nem volt ritkaság a koppasztott fiatal liba, nem is beszélve a kappanokról, kövér tyukokról. Egy költői lelkű vén asszony, aki még eddig minden költőt halálra kinezott a verseivel (hogy írják meg őszintén, érdemes-e az írói pályára lépnie?), — egy hordócska bort sem sajnált. „Ettől újból belép a Muzsák berkeibe”, írta a levelében.

A költő tehát kényelmesen megélt a képzelt betegségből s a pihent a tolla is.

— Majd ha felgyógyultam, újból írok. Minek fárasztanám magam, mikor mindenünk van?

A felesége ajkán titokzatos mosolyok játszadoztak, sokat sétált a Dunaparton, meg másfelé s egy napon új költői tehetséget fődöztek föl a lapok, a költő felesége verseket írt. Még hozzá micsoda verseket!

Fekete két szemed csupa igézet,
Az ölelésem vérforraló,
Mikor az öledben feküszöm félve,
A való álom lesz s álom a való,
Bűn tudom, a csókom, máshoz köt az esküm,
De felelős csak az istennek vagyok,
És ő megbocsátja ezernyi vétkem,
Hogyha az ajkadon csüggve meghalok.

A költő a kávéházban olvasta, kollégák, mosolygó kollégák között a verset s úgy rohant haza, mint a megvadult tigris, azzal a különbséggel, hogy a tigrisek még eddig nem lobogtattak ujságot a kezükben.

— Mi ez? — bömbölte.

— Ujság, — mondta nyugodtan az asszony.
— Miféle verset írtál?
— Ha olvastad, ne kérdezd.
— Kihez írtad?

Az asszony mosolygva vonogatta gömbölyü vállait.

— Senkihez, kitaláltam az egészet.

— Hazudsz! — ordította a költő. — Hazudsz, kigyó! Ezért vagyok a butaságig hü hozzád, hogy galádul megcsalj, ezerszer csalj meg, amint bevald az egész világ előtt? Meghalsz!

Az asszony még mindig mosolygott.

— Látod, milyen ostoba vagy, fiacskám. Én csak a te példádát követem, mert mi közre a nagyközönségnek a mi valódi érzéseinkhez? Meggyőztél, a te elvedről van szó, mit akarsz? Én is írok, tetszik a dolgom, a kételkedést pedig kikérem magamnak.

— Meg mersz esküdni, hogy nem hibáztál? — bömbölte a költő.

A költőné, sőt immár költőné kiegyenesedett.

— Ha kívánod, megteszem. De vedd tudomásul, hogy attól a pillanattól kezdve nem élek veled egy födel alatt. Mégis csak gyalázat, — tette hozzá méltatlankodva, — hogy meggyanúsítasz és kételkedni merészsél bennem!

A férfi nagyon buta képet vághatott, mert az asszony egyre szelidebb lett. Letérdelt a felesége elé.

— Bocsáss meg, de olyan nagyon szeretlek.

Aztán... aztán... igézd meg, hogy nem írsz több verset, bízd rám ezt a mesterséget.

A butaság betetőzésekképpen még azt mondta:

— Ha egyszer elhidegülsz irántam, inkább csalj meg, hogy ne tudjak róla, de ne híreszteld ki, ha nem igaz.

A költőné, illetve költőné ismét az ura keblére sietett, szemérmes pirulással rejtve el az arcát. A jó isten a megmondhatója, hogy volt-e oka a szemérmetességre, továbbá fokozottabb mértékben is csak a menyei hatalmak tudják, hogy miért pirult el?

Sz. Szigethy Vilmos.

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai nap a régóta huzódó politikai válságban a döntés napja. Ebben a percben közvetlenül a döntő fordulat előtt állunk s bár még határozott jelentések nincsenek, de az összes hírek egyhangzóan arról szólnak, hogy Andrassy holnap már Magyarország miniszterelnöke lesz. A mai nap eseményei iránt természetesen az egész politikai világban rendkívüli az érdeklődés s nagy izgalommal várják a híreket Bécsből, a hol a döntő fordulat ma lejátsszódik. A mai nap eseményeiről egyébként tudósítjuk a következőket jelentheti:

Andrassy a királynál.

Budapest, október 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Andrassy Gyula gróf ma délelőtt háromnegyed 10 órakor a Burgba hajtatott, ahol a király 10 órakor külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás egy és háromnegyed óra hosszat tartott és a félhivatalos jelentés szerint ő felsége kegyesen fogadta Andrassy előterjesztéseit.

Andrassy Gyula gróf a kihallgatás után a Magyar Házba ment, ahol miniszterársainak beszámolt az audienciáról. Mikor Andrassy miniszterársaitól kijött, körülfogták az újságírók s az audienciáról kérdésközltek tőle. A kérdésekre Andrassy csak ennyit felelt:

— Másfél óráig tartott az audiencia, amelyről azonban nem nyilatkozhatok. A koronatanács előtt nem lehet semmit sem nyilvánosságra hozni.

Más bécsi jelentések szerint a helyzet nem a koronatanácsban, hanem Andrassy audienciáján dől el. A kibontakozás alapját az audiencián a katonai engedmények képezték és a jelentés szerint a király az engedményekhez meg is adta hozzájárulását és pedig a zászló- és jelvénykérdésben, a kétéves katonai szolgálat dolgában és a katonai perrendtartás reformjára. A nyelvkérdés ügyének a rendezése még hátra van.

A koronatanács.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a koronatanács délután 1 órakor kezdődött a király elnöklésével. A tanácskozás valamennyi miniszter megjelent. Azt mondják, hogy a tanácskozás csak formai s a válság már Andrassy audienciáján dől el. A koronatanács után a király Wekerle-t fogadja külön kihallgatáson. A tanácskozás után valamennyi miniszter, Wekerle és Andrassy kivételével, ma délután visszautazik Budapestre.

Budapest, október 20. (A „Torontál“ ered. táv.) Bécsből sürgönyzik: A koronatanács 1 órakor kezdődött. A király felhívta a minisztereket, hogy a válságra vonatkozólag terjeszszék elő véleményüket. A miniszterek mindegyike külön-külön pártállása szerint kijelentette a királynak, hogy a válság csakis alkotmányos uton oldható meg, vagy a többség vagy a kisebbségből kinevezett kormányval. Ő felsége hangoztatta, hogy a válságot kizárólag alkotmányosan szándékozik megoldani. Kérte a minisztereket, hogy maradjanak meg a helyükön és várják meg a kibontakozás eredményét, amely után tudatni fogja elhatározását. A minisztertanács 60—80 percig tartott, amelynek végével a király szívélyesen elbucszott a miniszterektől. Wekerle és Andrassy kivételével a miniszterek visszatértek Budapestre.

A mai koronatanács alkalmából megemlítjük, hogy csak a legkritikább esetekben fordul elő az, hogy a király miniszter-

tanácskozásán elnököljön. A legutolsó magyar koronatanács Fejérváry miniszterelnöksége alatt volt, amely azután a parlament feloszlását mondta ki, ami 1906. szeptember 19-én meg is történt. Azóta egész a mai napig nem tartottak koronatanácsot.

Tanácskozások Bécsben.

Budapest, október 20. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, a mai délelőtt folyamán a magyar miniszterek között sűrű tanácskozások folytak. Előbb Andrassy, Zichy és Sztéryni tanácskoztak, majd később Kossuth és Apponyi, az audiencia után pedig Andrassy Kossuthot kereste fel és hosszasan tárgyalt vele.

Andrassy Aehrenthalnál.

Budapest, október 20. (A „Torontál“ ered. táv.) Andrassy Gyula gróf mai audienciája után felkereste Aehrenthal gróf közös külügyminisztert is s vele szintén hosszabban tanácskozott.

A holnapi nap.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál“ eredeti táv.) Bécsi jelentések szerint a válságban a tulajdonképpeni döntés holnap lesz. A király holnap megegyezően kihallgatáson fogadja Wekerle Sándort, akivel közli, hogy a kormány lemondását elfogadja s a kabinetalakítással Andrassy Gyula gróftól bizza meg. Wekerle után Andrassy-t fogadja külön kihallgatáson a király, amely kihallgatáson Andrassy átveszi a királytól a kormányalakításra való megbízást.

Kossuth és Wekerle.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Egyes mai reggeli lapok azt irták, hogy Kossuth Ferenc hozzájárult volna Wekerle kibontakozási tervéhez. Ezt ma Kossuth utasítására hivatalosan megcáfolják.

A függetlenségi párt és a kibontakozás.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A függetlenségi párt hivatalos lapjában vezető helyen foglalkozik Szatmári Mór a kibontakozás dolgával. A cikkben Szatmári a függetlenségi párt álláspontját körvonalozza s a többek között a következőket írja:

Csak két alkotmányos megoldás lehetséges. Vagy a parlamenti majoritást alkotó függetlenségi pártnak a kormányzással való megbízása, azok mellett az engedmények mellett, melyeknek föltétlen szükségességét Kossuth Ferenc már kifejtette a felség előtt. Vagy a kisebbség kormányra hívása azzal, hogy alkotmányos uton, becsületes választások rendjén próbáljon magának többséget szerezni. De mert nyilvánvaló, hogy a kisebbségnek parlamenti többségre való jutása szinte lehetetlen s az országot csak mélyreható, beláthatatlan időkön át tartó zavaroknak tenné ki egy ilyen kísérlet: egészséges és okos megoldás csak az lehet, mely a függetlenségi párt kormányra juttatása mellett jöhetne létre.

Az osztrák válság.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Bécsből jelentik, a tegnapelőtt megkezdett párttanácskozások alkalmával a cseh szövetségesek és a cseh agráriusok hosszabb ideig tartó értekezletet tartottak. A cseh pártok vezetői a fölött tárgyaltak, hogy a cseh miniszterek mikor nyujtsák be lemondásaikat. Eleinte úgy volt, hogy a cseh miniszterek a nyelvtörvénynek még a minisztertanácsba való hozatala előtt lemondanak, most azonban a cseh pártok úgy határoztak, hogy dr. Zaczek és dr. Brav miniszterek csak akkor mondjanak le, ha a minisztertanács a nyelvtörvényre vonatkozó szankció dolgában már határozott s ez a minisztertanács csak a jövő hét végén lesz.

A duna—adriai vasút.

Budapest, október 20. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Szófiából jelentik, a bolgár kormány a román és bolgár vasutaknak egy dunai vashíd által történendő összeköttetése ügyében most élénk tárgyalásokat folytat. Hir szerint e hónap végén Bukarestben egy román-bolgár tagokból álló vegyes bizottság fog összeülni, hogy a vashíd számára Widdin és Rustcsuk között alkalmas helyet kijelöljön, s hogy az egyéb modalitásokat is megbeszélje. A jelentés szerint Bratiano román miniszter nagy buzgalommal dolgozik a terv sikere érdekében.

Ferrer kivégzése.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kerülő uton érkezett madridi jelentés szerint Ferrer kivégzése miatt az egész országban egyre növekszik a forrongás. Barcelonában ma merényletet követtek el az ellen az ügyész ellen, aki a vádat képviselte Ferrer ügyében. Az ügyészre az utcán ismeretlen tettesek többször rálöttek, mire az ügyész halálosan sebesülve összerogyott. A merénylők elmenekültek.

Egy müncheni jelentés szerint az ottani spanyol követség épületéről letépték a spanyol címet.

Montevideóban újból nagy tüntetés volt. Több ezer főnyi tömeg a spanyol konzulátus épülete elé vonult s követ beverte az épület összes ablakait. A tüntetőket a rendőrség üzte szét, miközben sok ember megsebesült.

Határidő-üzlet.

Budapest, okt. 20. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	29 64
Buza (áprilisra)	28 68
Rozs (októberre)	19 64
Zab (októberre)	15 12
Tengeri (októberre)	13 78

Bérlet 19. sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 22-ik előadás.

Nagybecskereken, szerda, 1909. okt. 20-án:

A TÖKFIKÓ.

Vigjáték 5 felvonásban. — Irta: Fulda Lajos.

SZEMÉLYEK:

Schirmerné	—	—	—	Nickyné Ilona
Lisbeth, a leánya	—	—	—	Haraszi Vilma
Haerberlein Justus, bankhivatalnok	—	—	—	Gózon Béla
Engelhart Kurt ügyvéd	—	—	—	Nagy Pál
Beck Vilibald, könyvkereskedő segéd	—	—	—	Solymosi Sándor
Beck Gerhard, márnok	—	—	—	Turai Antal
Wiegand Doris	—	—	—	Hevesi Mariska

Holnap, csütörtökön, október 21-én:

A gyújtogató. — Paraszttbecsület.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavideki	75	—	79	29 40—29 90
„	76	—	80	28 60—30 20
„	77	28 95—29 30	81	—
„	78	29 15—29 50	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	29 30—29 65
„	76	—	80	29 40—29 80
„	77	28 80—29 20	81	—
„	78	29 —29 40	82	—
Pestvidéki	75	—	79	29 30—29 65
„	76	—	80	29 30—29 80
„	77	28 90—29 25	81	—
„	78	29 05—29 40	82	—
Bánsági	75	—	79	29 40—29 70
„	76	—	80	29 60—29 90
„	77	28 95—29 30	81	—
„	78	29 10—29 50	82	—
Bácskai	75	—	79	29 40—29 80
„	76	28 60—29 10	80	—
„	77	28 95—29 30	81	—
„	78	29 10—29 50	82	—

Nyíltér.

B rovattalal közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

CLUB EXTRABIS

SZIVARKAPAPIROS
teljesen hamu nélkül ég el.
Óvakodjunk az utánzatoktól.

